

Henki &

elämä

Naisen ilo palkitsee

Jyväskylän
seurakunnan
lehti

5.9.2019 ■ numero 13

**Vertaistukea
vailla
vertaa**

► sivu 3

**Kiusaaja
on julma
työkaveri**

► sivut 6–7

**Ristiin
rastiin
Jyväskylää**

► sivu 16

Toimitukselta

Toivon tuoja

Lähetystyö on kirkon perustehtävä, joka pohjautuu Jeesuksen antamaan lähetyskäskyyn. Vastuu lähetystyöstä ja kansainväliseen toimintaan osallistumisesta on jokaisella seurakunnalla. Se näkyy paitsi globaalina kirkon yhteytenä, myös kaikessa seurakunnan toiminnassa.

Jyväskylän seurakunnalla on nimikkolähetettä ja -sopimuksia ympäri maailmaa. Toiminnalla tuetaan muun muassa kuurojen ja orpojen lasten koulutusta Afrikassa, raamattutyötä Kiinassa sekä kristillistä radiotyötä Lähi-idässä.

Hanna Londo työskentelee Jyväskylän seurakunnan nimikkolähetettinä Tansaniassa. Hänelle lähetystyö on kutsumusammatti. Henki&elämä-lehden haastattelussa Londo kertoo työstään paikallisten prostituutujen parissa. Naisia autetaan koulutuksen avulla hankkimaan uusi ammatti. Kun naisille luodaan edellytykset parempaan elämään, he voivat päästä irti prostituutioon liittyvästä häpeästä. Moni nainen on saanut itsekkäisyytensä takaisin.

Suomen Lähetysseuran projekti on hyvä esimerkki siitä, miten moninaista lähetystyö tänä päivänä on. Se on evankeliumin julistamista, mutta myös ihmisarvon ja oikeudenmukaisuuden edistämistä, toimimista kaikkein köyhimpien, sorrettujen ja kärsivien ihmisten puolesta. Heikommassa asemassa olevien ihmisten auttamisen lisäksi lähetystyötä tehdään koko luomakunnan hyväksi. Tähän tähtäävät muun muassa toimenpiteet ilmastonmuutoksen hillitsemiseksi kaikkein köyhimmässä maissa.

Jyväskylän seurakunnassa lähetystyötä voi tukea monin eri tavoin. Lähetystyötä tehdään säännöllisesti kokoukset ryhmien, erilaisten tapahtumien ja tilaisuuksien kautta. Seurakunnassa järjestetään lähetyspiirejä, teemamessuja, nuotioitoja, myyjäisiä ja konsertteja. Kädentaitoisille leipojille, kutojille ja käsitöiden tekijöille on omat säännöllisesti kokoontuvat ryhmänsä. Tuotteiden myynnistä saatava tuotto käytetään lähetystyön hyväksi.

Lähetystyö on ennen kaikkea toivon tuomista lähelle ja kauas. Toisten ihmisten rinnalla kulkeminen ja auttaminen on lähetystyötä parhaimmillaan.

Sirpa Koivisto
Vt. päätoimittaja

Henki & elämä

Kannessa: Jyväskylän seurakunnan nimikkolähetetti Hanna Londo työskentelee Tansanian Morogorossa Suomen Lähetysseuran projektissa, jonka tavoitteena on auttaa naisia pääsemään irti prostituutiosta.

Kuva: Sanna Kuitunen

Tule perhekerhoon!

*"Touhua tenaville,
vinkkejä vanhemmille."*

jyvasskylanseurakunta.fi

JYVÄSKYLÄN
SEURAKUNTA

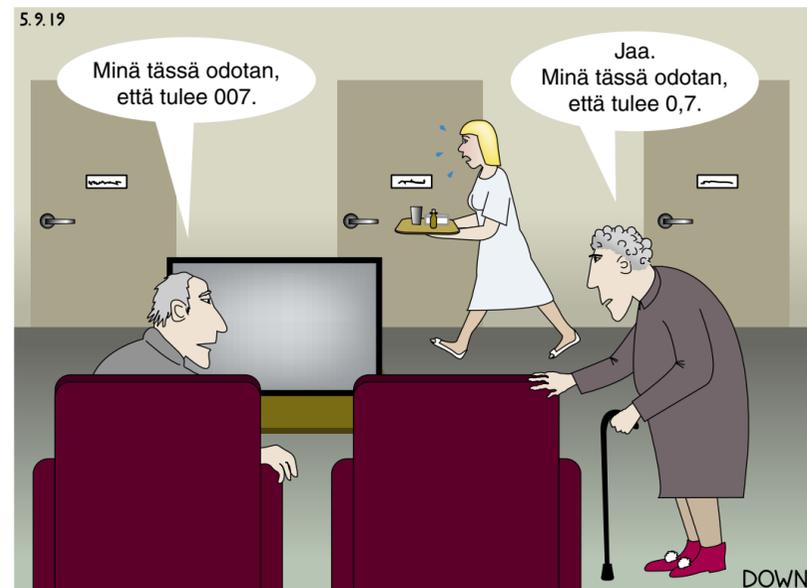

Sirpa Mynttisen tapahtumatärpit

- 1** Hiljaisuuden hetki perjantaina 13.9. klo 12–14 Kaupunginkirkossa. Rauhoittuminen kohti viikonloppua kuulostaa hyvältä ajatukselta heikentävien työviikon jälkeen.
- 2** Korpilahden seurakuntatalolla kokoontuu Suroryhmä keskiviikkona 18.9. klo 17. Nimenomaan vertaistuki on läheisensä menettäneelle olennaisen tärkeää.
- 3** Häikäisevän kirkas -konserttikiertue saapuu torstaina 19.9. klo 19 Taulumaen kirkkoon. Pekka Simojoen laulut ovat kestäneet aikaa ja lohduttaneet monia.

Mihin tapahtumiin sinä tulisit? Valitse omasi sivuilta 12–15. Lue Sirpa Mynttisestä viereiseltä sivulta.

Down

Vesalan leirikeskus suljetaan

Vesalan leirikeskus suljetaan 15.9.2019 alkaen sisäilmahaittojen vuoksi. Ainoastaan Rysä-rakennus jää omaehtoiseen käyttöön Sarpatin leirikeskuskeskustaan ja riihikirkon käyttö rajoitetaan kesään.

Leirikeskuksessa on mahdollista vieraila vielä avoimien ovien päivänä lauantaina 7.9. klo 11–16. Päivän aikana voi saunaa, veneillä ja paistaa makkaraa sekä nauttia kakkukahvit.

Vesalan uudisrakennuksen määrä valmistuu vuonna 2021. Hankkeen suunnittelu toteutetaan tämän vuoden aikana ja purku- ja rakennustyöt alkavat ensi vuonna.

Kaunisharjun kerhotila myydään

Kaunisharjun kerhotila (Yläskentie 11) myydään Kuiville Pyrkivien Tuki ry:lle. Kauppahinta on 10 350 euroa. Kerhotila sijaitsee yhdistyksen omistamalla tontilla.

Kirkkoneuvoston esitys menee vielä kirkkovaltuuston hyväksyttäväksi.

Lehtisaarassa kesällä lähes 8 000 kävijää

Lehtisaarassa vieraili tänä kesänä lähes 8 000 kävijää. Saaren kävijämäärä on kasvanut edellisiin kesiiin nähden, vaikka saari on edelleen vailla päärakennusta. Rakennus tuhoutui tulipalossa kesällä 2016.

Tänä kesänä erityisesti lapsiperheet löysivät saaren, kertoo Lehtisaaren kesäkodin vastaava ohjaaja **Reetta Suonpää**.

Päätoimittaja Kaius Niemellä huoli kirkosta

Helsingin Sanomien päätoimittaja **Kaius Niemi** kantaa huolta kirkosta.

Minua kiinnostaa kirkon kyky uusiutua tässä ajassa ja löytää oma paikkansa. Se on ydinkysymyksiä, koska se vaikuttaa niin voimallisesti suomalaisen yhteiskunnan rakenteisiin asioihin, Niemi pohtii.

Niemen mukaan kirkolla on tärkeä rooli moraalisten kysymysten, välittämisen ja armollisuudenkin sanansaattajana.

Se kuitenkin vaatii instituutiota aika paljon avautumista ja ymmärrystä, miten uusiuusia sanoman, mutta myös toiminnan kautta.

Päätoimittaja Kaius Niemen haastattelu on julkaistu *teologia.fi*-sivustolla.

Suomen nuoret lesket ry:n toimitilat sijaitsevat Jyväskylässä Kansalaistoiminnan keskus Matarassa. Vertaistukiryhmätoimintaa on 15 paikkakunnalla, kertoo toiminnanjohtaja Sirpa Mynttinen.

Saman kokenut ymmärtää parhaiten

Vertaistukiyhdistys Suomen työikäisille leskille ja heidän perheilleen juhlii kymmenettä toimintavuottaan. Puolison tai vanhemman menetys on iso elämänmuutos, jossa tarvitaan tukea ja neuvontaa.

MINNA PALOVAARA teksti
ATTE SAURANEN kuva

Suomen nuoret lesket ry:n toiminnanjohtaja Sirpa Mynttinen, miksi nuoret lesket tarvitsevat oman yhdistyksen?

Nuorena puolisonsa menettäneillä on harvoin lähipiirissään muita saman kokeneita. Läheisten tuen lisäksi moni nuori leski kaipaa kokemusten ja ajatusten vaihtoa saman kokeneiden ja samassa elämäntilanteessa olevien kanssa. Yhdistystä tarvitaan myös vaikuttamaan siihen, että nuorena leskeytyneet saivat tarvitsemansa tuen ja lainsäädännön epäkohdat korjattaisiin.

Miten yhdistys perustettiin?

Leskien vertaistukitoiminta alkoi 1990-luvun lopulla vapaaehtoistoimintana Jyväskylässä. Pian havaittiin, että tarve on valtakunnallinen, ja vertaistukitoimintaa syntyi muillakin paikkakunnilla. Valtakunnallinen yhdistys Suomen nuoret lesket ry perustettiin 2009.

Millaista apua yhdistyksestä haetaan?

Tärkeintä on vertaistuki, jota tarjoamme vertaistukiryhmissä ja -vi-

konlopuissa ja tapahtumissa. Tukea on tarjolla myös puhelimitse ja netin kautta. Leskeyteen liittyy monia lakisääteisiä velvoitteita ja hoidettavia asioita. Taloudelliseen tukeen ja lapsen edunvalvontaan liittyvät asiat mietittyvät. Yhdistys neuvoo ja valmistaa materiaaleja. Toiminta on sitoutumatonta ja avointa kaikille työikäisille leskille puolison kuolinuudasta, parisuhteen muodosta tai perhetilanteesta riippumatta.

Millaisiin epäkohtiin yhteiskunnassa nuoret lesket törmäävät?

Perhe-eläkkeissä on kehitettävää: Alle 50-vuotiaat lapsettomat lesket jäävät kokonaan ilman eläkettä, ja lapseneläke työeläkejärjestelmän kautta päättyy 18-vuotiaana kesken toisen asteen opintoja. Asiointia maistraatista lasten edunvalvontaa-asioissa koetaan kuormittavana. Pyrimme vaikuttamaan siihen, että maistraattien toimintatavat olisivat yhtenäiset ja edunvalvojana toimiminen leskelle kevyempää. Myös tukipalveluiden saatavuudessa ja riittävydessä on epäkohtia. Työelämässä erilaiset joustot ja työaikajärjestelyt auttaisivat monia.

Miten jäsenkehitys vaikuttaa?

Yhdistyksen jäsenmäärä kasvaa vuosittain. Jäsenistössä on kuitenkin vaihtuvuutta. Monesti jäsenenä ollaan sen aikaa, kun leskeyteen liittyvät teemat tuntuvat itselle ajankohtaisilta. Osa jää edelleen kannattamaan toimintaa jäsenyydellä, ja jotkut ryhtyvät vapaaehtoisina tukemaan muita.

Miten tuette vanhemman menettäneitä lapsia?

Lapsille ja nuorille on omia vertaistukiryhmiä. Järjestämme vuosittain koko perheelle suunnatun leskiperheiden vertaistukiviikonloppun. Yhdistys tarjoaa tietoa lapsen surun käsittelystä ja tukemisesta lapsen läheisille ja ammattilaisille. Lapsen tukemisessa on tärkeää turvallisuudentunteen vahvistaminen, kuulemista puhumisen mahdollisista ja avoimesti, muisteluun tukeminen ja tunteiden käsittely.

Kuinka monta jäsentä yhdistyksessä on?

Tällä hetkellä jäseniä on reilut 700. Toimintaan osallistuminen ei kuitenkaan edellytä jäsenyyttä.

Millainen sukupuolijakauma yhdistyksen jäsenistössä on?

Työikäisistä leskistä noin 75 prosenttia on naisia ja tämä näkyy myös yhdistyksen jäsenistössä samassa suhteessa.

Millä paikkakunnilla yhdistys toimii?

Yhdistys on valtakunnallinen. Tapahtumat ovat eri puolilla Suomea, ja me neljä työntekijää toimimme Jyväskylältä käsin. Säännöllistä vertaistukiryhmätoimintaa on 15 paikkakunnalla ja vapaaehtoisia on yli 50.

Henkeäsalpaava oikeussalidraama

Kertomuksessa Salomon tuomiosta vastakkain ovat miekka ja äidin rakkaus.

ANU HEIKKINEN teksti
ANTTI YRJÖLÄ piirros

Kaksi jääkiekkopelaajaa nujakoi kaukalossa, ja tuomari antaa molemmille kahden minuutin jäähy. Selostaja toteaa, että nyt tuli Salomonin tuomio.

Arkipuheessa Raamattuun pohjautuvaa ilmaisuja käytetään yleensä virheellisesti kompromissiratkaisun merkityksessä. Vanhan testamentin kertomuksessa Salomon tuomio viittaa viisaaseen ja oikeudenmukaiseen ratkaisuun.

Ensimmäisen kuningastenkirjan luvussa kolme kuningas Salomon puheille tulee kaksi prostituotua, jotka kiistelevät lapsesta. Toisen lapsi on kuollut yöllä äitinsä vieren, ja nyt kumpikin väittää eloon jäänyttä lasta omakseen.

Kuningas käskyy tuoda miekan, halkaista lapsen kahtia ja antaa molemmille naisille puolikkaan.

Silloin oikea äiti anelee säästämään lapsen hengen, toinen nainen taas yllyttää halkaisemaan pojan. Pienokainen palautetaan äidilleen.

Salomo esitetään Raamatussa viisauden esikuva. Tämänkin kertomuksen tarkoitus on korostaa hänen poikkeuksellista viisautaan, sanoo teologian tohtori Lauri Kemppainen.

Kertomus Salomon tuomiosta on Kemppaisen mielestä kuin minidekkari. Dramaattinen tilanne saa seuraamaan jännityksen vallassa, kuinka kiista ratkeaa.

– Kertomus on hätkähdyttävän traaginen ja raadollinen. Se kuvaa äidin tunteita ja sitä, miten järjenvastaiseksi suru ja järkytys voivat saada ihmisen toiminnan.

Kemppainen näkee lapsensa menettäneen äidin käytöksessä jotain samaa kuin perhesurmissa. Isä tai äiti tappaa itsensä ja lapsensa äärimmäisessä katkeruuden, vihan tai voimattomuuden kokemuksessa ajatellen, että jos minä en saa lasta, et sitä saa sinäkään.

22 Raamatussa Jumala on se, joka viime kädessä on oikeudenmukainen tuomari.

Salomon tapa saada lapsen oikea äiti selville on nokkela. Kemppainen huomauttaa, että ellei kertoja alleviivaisi kuninkaan älyä ja oikeamielisyyttä, kertomusta voisi käyttää myös varoitavana esimerkinä siitä, millaista oikeuden käyttö voi huonoimmillaan olla.

– Salomo voisi näyttäytyä myös Jumala ja välinpitämättömänä hallitsijana. Tapausta ei juuri tutkita, ja siihen halutaan nopea ratkaisu makaaberia keinona käyttämällä.

Salomon tuomiota muistuttava kertomus on levinnyt laajalle. Siitä tunnetaan variaatioita muun muassa Intian kertomusperinteestä.

– Oikeudenmukaisuus on ihan-

ne, josta puhutaan paljon. Raamatussa Jumala on viime kädessä oikeudenmukainen tuomari.

Kemppainen muistuttaa, että täydellistä oikeudenmukaisuuden tilaa on vaikeaa tavoittaa. Aina on oman edun tavoittelua, puolueellisuutta ja tietämättömyyttä.

Siksi oikeuden käyttöön tarvitaan rakkauden ja myötätunnon ulottuvuutta. Kertomuksessa lap-

sen oikea äiti olisi mieluummin kärsinyt epäoikeudenmukaisuuden kuin antanut lapsensa tuhoutua.

– Jotain samaa on myös siinä, että Paavalin mukaan Kristus kuoli meidän puolestamme, kun vielä olimme syntisiä. Jumalan syleilyhalu ei tapahdu vasta oikeudenmukaisuuden jälkeen vaan edeltää sitä.

Hengissä

Samalla viivalla Jumalan edessä

Miksi Jeesus halusi parantaa kuoron miehen?

Oman yhteisön täysivaltainen jäsenyys on asia, jota uskon kaikkien haluavan kohdalleen. Usein sairaus tai joku muu asia estää elämästä täysillä tässä yhteisössä. Jeesus tuli purkamaan vallitsevia väliseiniä Israelin kansan keskellä. Evankeliumin kuuro mies on yksi esimerkki tästä. Jeesus ei vieroksunut raajarikkoja, sairaita ja syntisiä, vaan hakeutui heidän luokseen ja auttoi heitä. Toisaalta kuuro mies tarvitsi henkilökohtaisesti vapautumista oman elämänsä kahleista. Jeesus tuli tänne palvelemaan meitä. Sen kohtasi konkreettisesti evankeliumin kuuro mies, jonka Jeesus paransi. Kolmanneksi Jeesuksella oli myös koko maailmaa koskeva tehtävä. Ihmeet ja tunnusmerkit todistivat kansalle ja koko maailmalle sen, että Jeesus on Kristus, josta profeetat olivat ennustaneet.

Miksi Jeesus kielsi kertomasta tästä ihmesteosta?

Jeesus toimi usein yllyttävällä tavalla. Parantajana olisi luullut pikemminkin levittävän tietoa toiminnastaan. Jeesus ehkä käytti ihmismielen toimintaa hyödykseen käänteisen logiikan avulla. Toisin sanoen Jeesuksen tarkoi-

tuksena oli kieltämällä ihmisiä saada heidät kertomaan entistä enemmän Jeesuksen teoista. Tai sitten Jeesus todella halusi hillitä väkijoukkoa. Syynä tähän olisi voinut olla esimerkiksi se, että Jeesus ei toivonut Rooman sotavoimien väliintuloa. Jeesushan kokosi huomattavia väkijoukkoja ympärilleen.

Eikö jokainen meistä ole arvokas sellaisena kuin olemme?

Jeesus tuli ihan jokaista ihmistä varten. Jeesus tahtoo lähelleen juuri ne, joita me pidämme syntisinä ja kelpaamattomina. Toisaalta kaikki me tarvitsemme armoa ja anteeksiantamusta. Olemme siis samalla viivalla Jumalan edessä. Mikään elämässämme ei ole Jeesukselle vierasta. Kovat sanat Jeesus sanoikin omasta mielestään hyvälle ja hurskaille.

Mitä tämä kertomus kertoo meille Jeesuksesta tai Jumalasta?

Jokaisen ihmisen ongelmat ja ristiriidat koskettavat Jumalaa. Juuri siksi Jumala tuli alas maailmaan. Jeesus tuli ja purki väliseiniä ihmisten väliltä, mutta myös ihmisten ja Jumalan väliltä. Olemme jokainen syntisyden tahrimia Jumalan edessä. Tämä on väliseinä, jonka Jeesus poisti antamalla synnit anteek-

Evankeliumi Mark. 7: 31-37

Jeesus lähti sitten taas Tyroksen seudulta ja tuli Sidonin ja Dekapoliin alueen kautta Galileanjärvelle. Siellä hänen luokseen tuotiin kuuro mies, joka ei pystynyt kunnolla puhumaan, ja häntä pyydettiin panemaan kätensä miehen päälle. Jeesus otti hänet erilleen väkijoukosta, pani sormensa hänen korviinsa, sylkäisi ja kosketti hänen kielensä. Sitten hän katsaiti taivaalle, huokasi ja sanoi kuuralle: "Eflata." Se merkitsee: aukene. Silloin miehen korvat aukenivat ja hänen kielensä vapautui, niin että hän puhui selkeästi.

Jeesus kielsi ihmisiä kertomasta tästä kenellekään, mutta mitä enemmän hän heitä kielsi, sitä enemmän he levittivät siitä tietoa. Kaikki olivat ylen määrin hämmästyksissään ja sanoivat: "Hyvin hän on

si ja viemällä ne ristille. Saamme aloittaa jokaisen päivämme puhtaalta pöydältä.

Mitä ajatuksia evankeliumiteksti sinussa herättää?

Monet Raamatun henkilöt viivähtävät vain

Seurakuntapastori Juho Hintikka saarnaa Huhtakodin messussa su 8.9. klo 12.

kaiken tehnyt. Kuurot hän saa kuulemaan ja mykät puhumaan."

hetken Raamatun sivuilla. Tekstiä lukiessa jään pohtimaan sitä, mitä miehelle tapahtui myöhemmin. Liittyikö hän opetuslasten joukkoon vai minne hänen tiensä vei myöhemmin? Uusi elämänsä vaihe häntä ainakin odotti ja uudet mahdollisuudet.

Keltinmäen kirkolla on alakoululaisten avoimet ovet maanantaisin ja keskiviikkoisin. Ilmari ja Elli Savolainen tulevat koulupäivän jälkeen mielellään kirkolle touhuamaan kavereiden kanssa.

Toimintaa lähellä ihmisiä

Keltinmäen aluseurakunnassa järjestetään paljon matalan kynnyksen toimintaa. Monista tilaisuuksista vastaavat aktiiviset seurakuntalaiset.

SIRPA KOIVISTO teksti
ATTE SAURANEN kuva

Elli ja Ilmari Savolaisella on kiire koulusta Keltinmäen kirkolle. Alakoululaisten avoimet ovet eli Kirkkis on alkanut jo tovi sitten, mutta onneksi matka ei ole pitkä.

Tänään Elli haluaa askarrella mikrofonin. Ohjaajien apua tarvitaan tarvikkeiden etsimisessä.

– Tykkään askarrella. Pidän käsityöistä myös koulussa, kolmasluokkalaisten Elli kertoo.

Keltinmäen kirkolle on molempien mielestä mukava tulla.

– Täällä on paljon kavereita, joiden kanssa leikitään, pelataan ja rakennetaan majoja, tänä syksynä koulun aloittanut Ilmari sanoo.

Monille vanhemmille aiheuttaa päänvaivaa, miten järjestää alakoululaisten lasten iltapäivät vanhempien ollessa vielä töissä. Isä Aki Savolainen on tyytyväinen siitä, että lapsilla on seuraa ja tekemistä koulun jälkeen. Alakoululaisten avoimet ovet -iltapäivään molempien mielestä mukava tulla.

– Toiminta, jossa ohjaajat ovat läsnä, luo turvallisuutta lasten iltapäivään. Se helpottaa myös vanhempien huolta lapsista, Savolainen toteaa.

– Toiminnan keskiössä on yhteisöllinen ja rikas jumalanpalvelus-

Alakoululaisten avoimet ovet tarjoaa Keltinmäen kirkolla ja Kortepohjan seurakuntakeskuksessa Tänä syksynä erityisesti eppuokkalaisten määrä on yllättänyt ohjaajat Riitta Klarin ja Merja Kuuselan.

– Ilmapäivän aikana leikitään, pelataan, askarrellaan ja puuhataan kaikkea muuta mukavaa. Pieni väli-pala tarjotaan jokaiselle kävijälle. Ohjaajien kanssa voi myös keskustella niin pienistä kuin vähän suuremmistakin asioista.

22 On mahtava nähdä, miten hyvin lapset tulevat toimeen keskenään.

– Vaikka Kirkkikeskessä on lapsia pienistä ekaluokkalaisista kuudesluokkalaisiin, tilaa riittää kaikille tuuhata ja temmeltää.

– Toisten huomioiminen kuuluu perusasioihin. On mahtava nähdä, miten hyvin lapset tulevat toimeen keskenään, Kuusela kertoo.

Alakoululaisten avoimet ovet on Keltinmäen kirkolla maanantaisin ja keskiviikkoisin, Kortepohjassa tiistaisin ja torstaisin.

Vahva lapsi- ja perhetyö, runsas vapaaehtoisten joukko, rikas ja monipuolinen musiikki- ja jumalanpalveluselämä. Siinä monia Keltinmäen aluseurakunnan vahvuuksia, luettelee aluekappalainen Eivor Pitkänen.

Pitkäselle on ollut alusta lähtien tärkeää, että kirkon ovet ovat auki ja seurakuntalaiset ovat mukana ideoimassa ja toteuttamassa seurakunnan toimintaa. Monet koontumiset ja tilaisuudet ovatkin pitkälti vapaaehtoisten pyörittämiä.

Tällaisia matalan kynnyksen kohtaamispaikkoja ovat muun muassa Saihokadun iltapäiväkahvit, Kortepohjan Torstaikahvila sekä sunnuntain kirkkokahvit. Myös tiistai- ja torstaiaamuina pidettävät aamurukoukset onnistuvat vapaaehtoisten voimin.

– Haluamme luoda yhteyksiä ympäröivään yhteisöön ja pitää toiminnan lähellä ihmisiä, Pitkänen korostaa.

Maantieteellisesti hajanaiselle aluseurakunnalle se tarkoittaa sitä, että päivä- ja perhekerhoja, ikäihmisten tapaamisia sekä muita tilaisuuksia järjestetään hajauttusti siellä, missä ihmiset ovat.

Toiminnan keskiössä on yhteisöllinen ja rikas jumalanpalvelus-

selämä, joka tarjoaa tilaa niin hiljentyneille kuin aktiivisille toimijoille. Olennainen osa jumalanpalvelusta on monipuolinen musiikkitarjonta, jota kanttorit Heli Nieminen ja Ilpo Vuorenoja suunnittelevat yhteistyössä pappien kanssa.

22 Haluamme luoda yhteyksiä ympäröivään yhteisöön.

– Musiikki toimii jumalanpalveluselämän kanssa saumattomasti yhteen. Pääpaino on omien kuorojen esityksissä, mutta teemme yhteistyötä myös yli aluseurakuntarajojen, järjestämme konsertteja ja kutsumme vierailuvia esiintyjä, Nieminen ja Vuorenoja kertovat.

– Meillä on myös hyvin laulava seurakunta, Vuorenoja kehuu.

Eivor Pitkänen on toiminut Keltinmäen aluekappalaisena vuodesta 2001. Vuosien varrella monet Pitkäsen visioista ovat toteutuneet.

Niihin lukeutuvat muun muassa yhteiskunnallisen keskustelun foorumiksi vakiintunut Birgitan päivät sekä se, että maahanmuuttajat

ovat löytäneet tiensä kirkkoon. Yksi Pitkäsen unelmista toteutui pari vuotta sitten, kun kaikille avoin, lahjoitusruuasta koottu yhteisöruokailu alkoi Keltinmäen kirkolla.

– Edulliseen ruokailuun osallistuu viikoittain 70–80 henkeä, Pitkänen iloitsee.

Tiesitkö?

Keltinmäen aluseurakunta

- Aluekappalainen Eivor Pitkänen
- 21 työntekijää
- Toimitilat: Keltinmäen kirkko, Kortepohjan srk-keskus
- Alueneuvoston jäsenet: Ahti El Massri, Annikki Jäsberg-Jokinen, Tuija Elina Lindström (pj), Aleksi Murtojärvi, Pertti Pekkarinen, Anne-Maria Perttala, Iiro Uusitalo
- Alueet: Keltinmäki, Kortepohja, Haukkala, Mustalampi, Vesanka, Kuohu, Kypärämäki, Köhniö (Kartta.jklfi -> aluejaot -> aluseurakunnat)

Ilkeilyä, mitätöintiä, pahoja puheita

Kymmenet tuhannet työntekijät kokevat toistuvasti epäasiallista kohtelua tai häirintää työpaikallaan. Kiusaamisen muodot vaihtelevat mitätöivistä eleistä huutamiseen. Kiusaamista ehkäisevät parhaiten selkeät toimintamallit, avoin keskustelukulttuuri ja hyvä johtaminen.

SAILA AARNIO teksti
HENRI KÄHKÖNEN kuva

Työpaikkakiusaaminen on toistuvaa, jatkuvaa ja kielteistä kohtelua, josta kärsii Suomessa noin viisi prosenttia työntekijöistä. Kunta-alalla luku on hieman suurempi: noin 11 prosenttia kuntien palveluksessa työskentelevistä kertoo kokeneensa kiusaamista viimeisen vuoden aikana.

Ilmiö koskettaa kuitenkin huomattavasti isompaa joukkoa, sillä joillakin työpaikoilla jopa 60 prosenttia kertoo havainneensa epäasiallista kohtelua tai häirintää. Suomi sijoittuu Euroopan kiusaamistilastoissa keskikastiin, samalle tasolle muiden Pohjoismaiden kanssa.

Eri toimialojen välillä ei ole suuria eroja kiusaamisen yleisyydessä.

– Tietyt alat nousevat helposti otsikoihin, kuten seurakunnat muutama vuosi sitten. Ajattelen, että työn piirteet vaikuttavat asiaan toimialaa enemmän. Itsenäisessä johtajan työssä tapahtuu vähiten kiusaamista, kun taas hierarkkisessa työympäristössä, kuten sairaalassa, sitä esiintyy keskimäärin enemmän, kertoo Työterveyslaitoksen johtava konsultti **Susanna Kalavainen**.

Seurakunnissa ja järjestöissä on Kalavaisen mukaan se erityisyys, että niissä työ on monille kutsumusammatti.

– Työn raja hämärtyy, kun ollaan vahvan vakaumuksen tai intohimon kanssa tekemisissä. Jotkut seurakunnan työntekijät ovat kertoneet olevansa sitä mieltä, että hengel-

lisessä työssä ei ole tarpeen noudattaa maallisia ohjeita. Kaikissa työyhteisöissä on kuitenkin pelisäännöt, joiden mukaan työpaikalla toimitaan.

Organisaatiokulttuuri ja johtaminen vaikuttavat siihen, minkälaisista käytöistä työyhteisössä sallitaan ja miten asioita käsitellään. Jos työpaikalla vallitsee kiusaamisen suhteen nollatoleranssi, pyritään siihen, että sitä ei esiinny. Myös vaikeat tilanteet pyritään selvittämään asiallisesti ja ilman turhaa viivytystä. Tässä esimiehillä on keskeinen rooli – toimivassa työyhteisössä esimiesten käytös on oikeudenmukaista ja ennakoitavaa.

” Kaikkien kanssa pitää tulla työasioissa toimeen.

Työpaikkakiusaamisen syitä on monia, mutta usein sen taustalla on epäselvyyksiä rooleissa, vastuissa tai tavoitteissa. Kiusaaminen liittyy tyyppisesti myös muutostilanteisiin, joista ei saada tarpeeksi tietoa tai toimintatapoihin, joita ei ole avattu riittävästi. Kalavainen kertoo, että kiusaamista selitetään klassisesti myös sillä, että ihmisten kemia ei ehkä sovi toisiinsa.

– Haluaisin olla vähän tyyliä ja sanoa, että sillä ei pitäisi työpaikalla olla niin hirveästi merkitystä. Kaikkien kanssa pitää tulla työasioissa toimeen, ja on mukava lisä, jos työ-

paikalta löytyy ihmisiä, joiden kanssa viihtyy erityisen hyvin. Ihmisten erilaiset toimintatavat ja vahvuudet olisi hyvä tunnustaa ja pohtia, miten näitä voidaan hyödyntää.

Kiusaaminen ilmenee työpaikoilla esimerkiksi ilkeilynä, haukkumisena, perättömien juorujen levittämisenä, huutamisenä, sivuuttamisena tai työvälineiden piilottamisena. Erityisen pahalta tuntuu mitätöinti.

– Silloin ihminen kokee, että hänen olemassaolollaan ei ole työpaikalla merkitystä. Tämä on kohteelle hyvin kuormittavaa, jos siihen ei puututa, toteaa Susanna Kalavainen.

Hän muistuttaa, että kiusaamistilanteisiin liittyy myös väärinkäsityksiä, koska ihmiset tulkitsevat asioita eri tavalla.

– Jos joku ei tervehti työpaikalla, ajatellaan helposti, että hän tekee sen tahallaan. Joku voi olla myös niin ajatuskissaan, että ei huomaa tervehtiä. Kun kiusaamistapauksia lähdetään selvittämään, niitä täytyy lähestyä mahdollisimman avoimesti ja kuulla kaikkien osapuolten näkökulmat asiaan.

Kiusaaminen voi aiheuttaa yksilöille muun muassa keskittymiskyvyttömyyttä, ammatil-

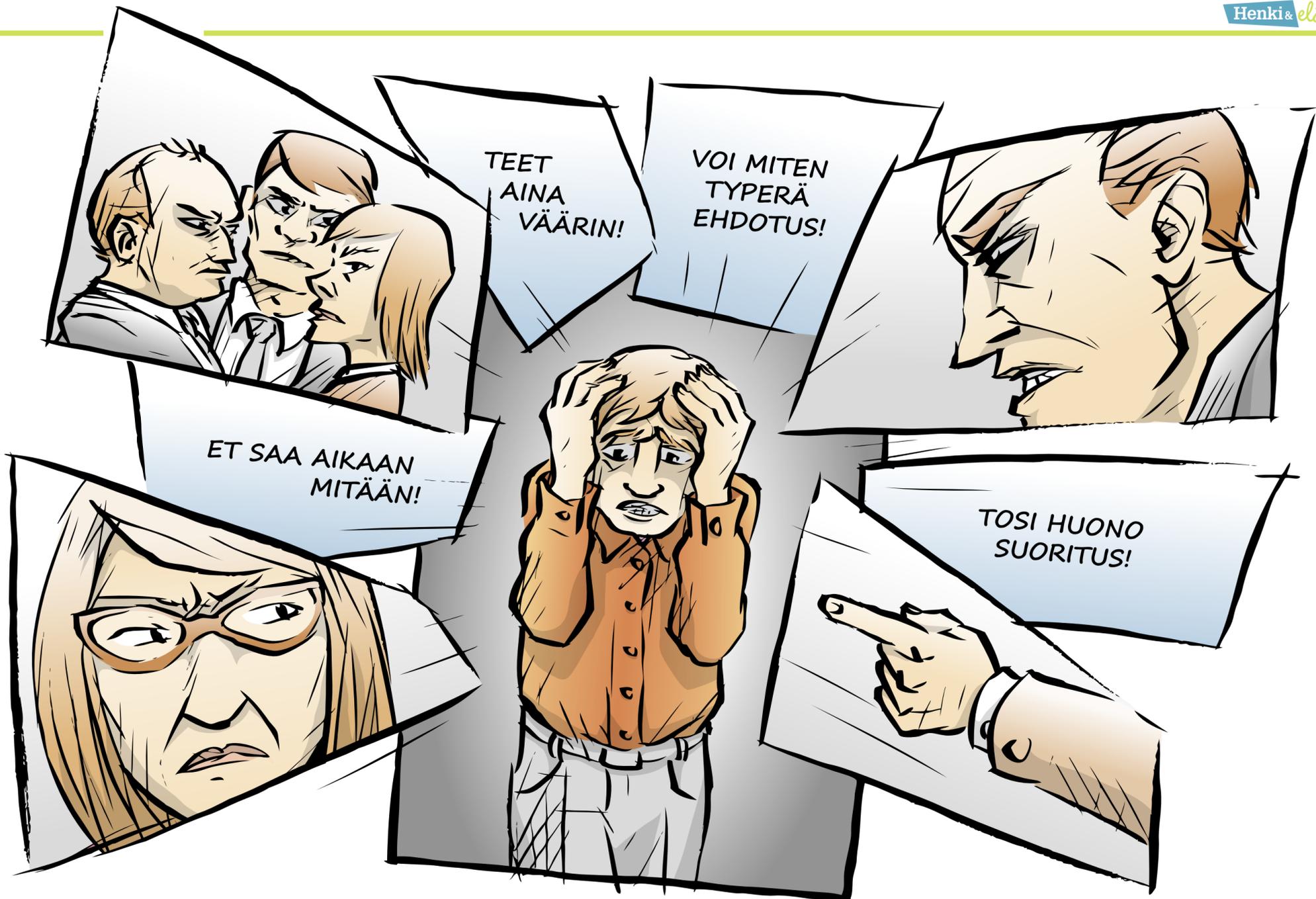
lisen suorituskyvyn laskua, univaikeuksia, masennusta ja stressiä. Työyhteisössä kiusaamisen vaikutukset näkyvät ilmapiirissä: yhteistyö vaikeutuu, vaihtuvuus kasvaa, ja uusiin työntekijöiden rekrytointi hankaloituu.

Tiesitkö?

Työterveyslaitoksen johtava konsultti Susanna Kalavainen kolme täsmäohjetta kiusaamisen kitkemiseen:

- Vaali avointa keskustelukulttuuria. Kannusta työntekijöitä ottamaan hankalat asiat puheeksi.
- Rohkaise esimiehiä kehittämään osaamistaan kiusaamiseen puuttumisessa ja toimimaan yhteistyössä työterveyshuollon, työsuojelun ja henkilöstöhallinnon kanssa.
- Laadi toimintaohjeet kiusaamistilanteiden varalle. Yksi A4 riittää. Kerro, mistä ne löytyvät.

Lue lisää: <https://www.ttl.fi/tyoyhteiso/tyopaikkakiusaaminen/>

Erään kiusatun tarina:

”Olen väärä ihminen tähän työpaikkaan”

Jaana (nimi muutettu) tuli muutama vuosi sitten innoissaan töihin koulutusorganisaatioon. Aiemmin hän oli työskennellyt myyntitehtävissä yrityksissä, tiiviissä yhteistyössä kollegojen kanssa.

Uudessa työpaikassa hän alkoi ihmetellä työkavereiden haluttomuutta tiimityöhön. – Pyysin heiltä näkemyksiä kehittämiseideihin, mutta he eivät halunneet osallistua.

Niinpä Jaana kehitti koulutusta itselleen ja teki päätökset yksin. Esimieheltään hän sai vihreää valoa ja koulutettavilta erinomaista palautetta.

Jaana kuuli kollegoiltaan, että osa työkavereista puhui hänestä pahaa. He pitivät Jaanan toimintatapaa liian innokkaana ja energisenä. Heidän mielestään Jaana ei ym-

märtänyt, kuinka tässä paikassa opetetaan. Esimies kehotti Jaanaa tekemään yhteistyötä heidän kanssaan. – Tein parhaani, mutta siitä vain ei tullut mitään. Minusta lähti lisää juoruja liikkeelle.

Kun nukkuminen kävi hankalaksi, Jaana sai työterveyshuollosta sairauslomaa, ja hänet ohjattiin psykologille. Hän pyysi Jaanaa kertomaan kiusaajille ajatuksistaan. Jaana kutsui heidät koolle ja kysyi, mikä hänen toiminnassaan mättää. ”Sinun toimintatapasi ärsyttää yli kaiken”, yksi heistä huusi. Jaana otti palautteen vastaan ja pyysi heitä kertomaan jatkossa suoraan, jos hänen toimintansa häiritsee heitä.

Tilanne ei muuttunut. Jaana kuuli viikoittain häneen liittyvistä pahoista puheista.

Hän oli kuulemma laittanut koko paikan sekaisin. Jaana rupesi välttämään työpaikan ruokalaa, pysytteli työhuoneessaan ja itkeskeli.

” Nämä ihmiset tulevat uniini ja minä valvon. Olen kyllästynyt ja turtunut.

Hän alkoi pelätä sosiaalisia tilanteita muutenkin. Yhtenä aamuna hän istui autossa työpaikan parkkipaikalla, mutta ei voinut nousta, koska jalat eivät liikkuneet. Hän

soitti työterveyslääkärille: ”Olen väsynyt. En jaksa”.

Jälleen sairauslomaa ja psykologille. Tällä kertaa ohje oli, että kun Jaana seuraavan kerran kuulee, että hänestä on juoruttu, hänen täytyy soittaa paikalle esimies, kiusaaja ja hänen esimiehensä ja käydä asia läpi. Jaana ei ole kovin toiveikas tilanteen suhteen.

– Nämä ihmiset tulevat uniini ja minä valvon. Olen kyllästynyt ja turtunut. Pidän työstäni, mutta olen väärä ihminen tähän organisaatioon. Etsin uutta työtä, vaikka se on minusta hirveän väärin.

Eniten Jaana ihmettelee kiusaajien julkua.

– Olen miettinyt, mitä heidän mielessään pyörii. Ymmärtävätkö he, kuinka paljon he toimillaan satuttavat, hän pohtii.

Ihmisarvon palauttaja

Tansanian Morogorossa lähetystyötä tekevä Hanna Londo auttaa naisia pääsemään irti prostituutiosta.

Lähetystyötä Tansaniassa tekevä Hanna Londo kokee olevansa seurakuntien etätyöntekijä. – Ei tämä ole minun sooloprojektini. On ihana ajatella, että me kaikki teemme tätä yhdessä. Työni kanavoituu pienistä lähteistä, Londo toteaa.

ANNE LIUS-LIIMATAINEN teksti
SANNA KUITUNEN kuvat

Jyväskylän seurakunnan nimikkolähettiläs **Hanna Londo**, 38, kertoo saavansa työssään suurimman onnistumisen tunteen, kun hän näkee paikallisen naisen hymyssä häivähdyksen itsetunnon kohotusta.

Londo työskentelee Tansanian Morogorossa Suomen Lähetysseuran projektissa, joka pyrkii auttamaan haavoittuvassa asemassa olevia naisia. Nämä naiset harjoittavat prostituutiota, jota kirkko pyrkii hiljalleen kitkemään pois – tai ainakin tarjoamaan naisille vaihtoehtoon.

Tarkoitus on valjastaa seudun naiset yrittäjyyteen ja hankkimaan elantonsa muuta kautta kuin myymällä itseään.

– Prostituutio on ollut näille naisille helppo tapa saada rahaa, taustalla on köyhyys. Eikä täällä naisilla ole aina resursseja oikein tehdä mitään muuta, Londo kertoo.

– Mutta se naisten ilo, jonka olen heidän nähnyt tästä meidän projektista saavan, on ollut kyllä niin ihana. Oman itsekunnioituksen takaisin saaminen on todella merkittävä asia, Londo lisää.

Lähetysseuran projektissa on tällä hetkellä kaksi 20-hengen ryhmää. Näille naisille tarjotaan koulutusta ja luodaan edellytykset rakentaa ammatti. Naisille lainataan eräänlainen starttiraha, jonka turvin he voivat ryhmittäin aloittaa liiketoimintansa. Laina kuitenkin pitää hiljalleen maksaa takaisin, työnteolla. Liiketoiminta voi olla vaikka korinpunontaa, kankaanpainantaa tai kanojen kasvattamista, kunhan se auttaa naisia työnmakuun.

” Prostituutio on ollut näille naisille helppo tapa saada rahaa.

– Näiden naisten entiseen elämään on kuulunut tietynlainen häpeä. Mutta meidän projektin ansiosta he voivat mennä kotiin ja sanoa ylpeästi, että ovat tehneet työtä ja ansainneet rahaa, Londo kertoo. Aivan aukoton systeemi ei kuitenkaan

Suomesta Hanna Londo kaipaa ajoittain hiljaista olemista. Tansaniaisten elämäni ja yhteisöllinen ajattelutapa kuitenkin tuovat London elämään runsaasti hyvää mieltä.

ole. Osa naisista on jättänyt leikin kesken ja palannut prostituutioon. Eräs pienryhmä taasen anasti saamansa avustuksen. Nämä eivät kuitenkaan lannista Londo, vaan paistavat tekemään entistä enemmän työtä.

London lähetystyö on kutsumusammatti. Ennen Tansaniaa Londo teki lähetystyötään puolisoineen Kambodzassa. Hausjärveltä kotoisin oleva Londo tapasi puolisonsa, tansanialaisentyisen **Denniksen** Suomessa. Pian tapaamisen jälkeen he huomasivat olevansa kiinnostuneita lähetystyöstä.

– Minun lähetystyökipinäni on tosin syntynyt Kansanlähetyksen lähetyskeskuksessa, jossa olen ollut mukana aivan pienestä pitäen, Londo kertoo. Parisunta päätti mennä vuonna 2012 Lähetysseuran lähetystyökurssille, jonka jälkeen he saivat komennuksen Kambodzaan.

– Meillä oli kyllä koko ajan mielessä, että lähdemme Tansaniaan tekemään tätä työtä, mutta meidän alan työntekijöille olikin kova tarve sitten toisaalla, sosiaalialalle valmistunut Londo kertoo.

Kambodzaan Londot muuttivat vuonna 2013, jolloin perhe oli kasvanut jo kahdella

lapsella. Päivätyö löytyi kristillisessä lastensuojelujärjestössä, joka auttoi orpokodissa asuvia lapsia.

– Järjestön syvin tavoite oli se, että orpokodin lapset pääsisivät asumaan perheisiin. Kambodzaan kun oli muodostunut kulttuuri, että lasten on parempi asua orpokodeissa kuin kotona. Suurin osa heistä ei siis ollut orpoja ollenkaan, Londo valistaa.

London viettävät Kaakkois-Aasiassa kolme vuotta, kunnes Tansania kutsui. Ensin Tansaniaan muutti Hanna London Dennis-puoliso, jonka Tansanian presidentti **John Pombe Magufuli** oli yllättäen nimittänyt virkamiestehtävään.

Hanna Londo vietti viimeiset kuukaudet Kambodzassa yksin lastensa kanssa suoritettuaan lähetystyöjaksonsa kunnialla loppuun, kunnes paikka Tansaniassa yllättäen avautui – ja vielä Dennis-miehen synnyinseudulta.

Palaset lokahtelivat paikoilleen ja koko perhe pääsi jälleen olemaan yhdessä. Hannan työ alkoi huhtikuussa 2017 kielikoulun voimin.

– Kun asiat järjestäytyivät näin upeasti, mie-

tin, että voiko tämä olla tottakaan. Se oli yksi harvoja kertoja, jolloin polvistuen kiitin Jumalaa, Hanna Londo hymyilee.

Vaikka Tansania oli Hanna Londonle entuudestaan tuttu miehensä Dennisin kautta, tulivat jotkut asiat yllätyksenä kansainvälisesti eläneelle suomalaiselle. Naisten asema Tansaniassa ei ole kovin vahva, vaikka hallituksen julkaisemat tilastot kertovat paikoin muuta.

” Oman itsekunnioituksen takaisin saaminen on todella merkittävä asia.

– Sen huomasi jo siitä, että Kambodzassa naiset olivat itsenäisempiä ja liikkuvat itsenäisesti. Täällä sitä ei ole. Ei täällä nainen juurikaan aja edes polkupyörää. Mies tekee

perheessä usein päätökset.

– Kyllä Tansaniassa onneksi tapahtuu myös kehitystä tällä saralla, mutta hitaasti, Londo huomauttaa.

Suomessa kerätään kolehtia vuosittain liki 19 miljoonaa euroa. Osa näistä päätyy lähetystyön projekteihin, joista Hanna London koordinoima projekti on yksi. Nykyinen projekti päättyy kuluvan vuoden loppuun mennessä, mutta tarpeesta on syntynyt jatko- projekti, joka ulottuu vuoteen 2022 saakka.

– Nyt olisi tarkoitus päästä käsiksi myös ennaltaehkäisevään työhön. Yliopistoissa ja yläkouluissa on paljon nuoria, jotka rahoittavat opintojaan prostituutiolla.

– Seuraava askel on myös luoda yhteyksiä paikallisen sosiaalityön kanssa ja tavoittaa ne suurimmassa hädässä olevat.

– Tuntuu, että olen työssäni vasta nyt raapaissut tulitikun. Toivon, että voisin vielä sytyttää jotain suurta.

London tätä nykyä kolmelapsisen perheen aikomuksena onkin hetki hengähtää ja asettua rauhassa aloilleen Tansaniaan.

– Meidän esikoinen kävi ekan kouluvuo-

tensa jopa kolmella eri mantereella, Londo naurahtaa lämpimästi.

– Hän aloitti koulun Kambodzassa, jatkoi sitä Suomessa hetken ja vietti viimeiset kuukaudet siitä kansainvälisessä koulussa Tansaniassa. Meidän elämä on kyllä ollut yhtä matkalaukkuelämää, mutta nyt toivon, että saamme hetken olla täällä ja asettua rauhasa, Londo toivoo.

Tiesitkö?

Lähetysjuhlat ohi – onko lähetys?

- Innostusta lähetykseen -ilta ke 25.9. klo 18 Kortepohjan srk-keskuksessa.
- Illassa mukana lähetysteologi Jukka Kääriäinen Kirkon lähetystyön keskuksessa ja palvelupäällikkö Suvimarja Rannankari-Norjanen Suomen Lähetysseurasta. Tilaisuus on avoin kaikille.

SEURAT JYVÄSKYLÄN KRISTILLISELLÄ OPISTOLLA

Keskiviikkona 9.10.2019, klo 18
Mukana opiston kannatusyhdistys

Keskiviikkona 6.11.2019, klo 18
Marrasseurat

Sunnuntaina 1.12.2019, klo 14
Adventtiseurat (puuro klo 13-)

Sunnuntaina 9.2.2020, klo 11
Opiston kirkkopyhä ja seurat Kuokkalan kirkossa

Keskiviikkona 18.3.2020, klo 18
Perheiden kutsuseurat

Keskiviikkona 22.4.2020, klo 17.30
Esitelmä Portaanpään kr. opiston körtti-identiteetistä 1900-luvulla klo 17.30- (FM Eija Taskinen-Tuovinen), seurat 18.30- ja iltakahvit

LÄMPIMÄSTI TERVETULOA!
kahvitarjoilu ennen seuroja

JYVÄSKYLÄN KRISTILLINEN OPISTO
Sulkulantie 28, 40520 Jyväskylä
Puh. (014) 3348 000, www.jko.fi

Kampanjalla etsitään anteeksiannon emojia

Paras idea halutaan mukaan maailmanlaajuiseen emojivalikoimaan.

■ KIRKON VIESTINTÄ teksti

Tämän päivän viestintää värittävät erilaiset emojit. Näitä kuvasyboleita on tällä hetkellä jo yli 3 000.

Valikoimasta ei kuitenkaan löydy emojia, jolla voitais sanoa "Annan sinulle anteeksi". Kirkon aloitteesta syntynyt Forgivemoji-kampanja etsii ideoita anteeksiantamisen emojiksi, ja ehdottaa lopulta emojin lisäämistä maailmanlaajuiseen emojivalikoimaan.

Ideoita anteeksiantamisen emojiksi etsitään marraskuulle asti.

– Idea tähän kampanjaan tuli rauhan teemavuotemme aikana. Toivomme, että kampanja innostaa erilaisia ihmisiä mukaan keskusteluun. Olemme iloisia siitä, että jo useampi yhteistyökumppani on innostunut kampanjasta, kertoo viestintäjohtaja **Tuomo Pesonen** Kirkkohallituksesta.

Marraskuussa kampanjan työryhmä tekee päätöksen parhaasta ideasta, ja lähettää sen emojivalikoimaa hallinnoivalle Unicode-järjestölle. Unicode määrittelee sen, mitä emojia pitää olla käytettävissä ja antaa eri palveluille ja laitevalmistajille raamit niiden toteuttamiselle.

Järjestö päivittää emojivalikoimaa kerran vuodessa.

Forgivemoji-kampanjan tavoitteena on saada anteeksiantamisen emoji lisättyä kansainväliseen emojivalikoimaan.

Kampanjassa on mukana myös järjestöjä, joiden kohteisiin forgivemoji-kampanja kerää varoja emojin etsinnän ohessa. Konfliktinratkaisujärjestö CMI lähti mukaan, koska kampanjan teemat, anteeksiantaminen ja rauhan työt, sopivat järjestön ajamiin asioihin. CMI ehkäisee ja ratkaisee väkivaltaisia konflikteja neuvottelun ja vuoropuhelun avulla ympäri maailmaa.

– Emojit ovat nykyaikainen muoto käydä vuoropuhelua ja anteeksiantaminen on tärkeää liittää mukaan, kertoo CMI:n viestintä- ja varainhankintajohtaja **Elna Lehtinen**.

Suomen Lähetysseuralle on tärkeää olla mukana rakentamassa rauhaa ja sovintoa erilaisista taustoista tulevien ihmisten välillä.

– Me uskomme, että kasvattamalla lapsia rakastamaan lähimmäistä ja hyväksymään erilaisuutta, pystymme tukemaan rauhaa rinnakkaisella erilaisten ihmisryhmien välillä, avaa Suomen Lähetysseuran toiminnanjohtaja **Rolf Steffansson**.

» Emojit ovat nykyaikainen muoto käydä vuoropuhelua ja anteeksiantaminen on tärkeää liittää mukaan.

Kampanjassa ovat mukana myös Kirkon Ulkomaanavun rauhaverkosto, Diakonissalaitos, Helsingin seurakuntayhtymä, Sovinnon kansanliike ja viestintätöimistö Kaiku Helsinki.

Naisten Pankin hanke Keski-Afrikan tasavallassa yhdistää toimeentulon, koulutuksen ja rauhan työtä. Kaikki aktiviteetit järjestetään naisten omalla äidinkielellä, sangolla.

Naisten Pankki kerännyt jo yli 15 miljoonaa euroa

Naisten Pankin keräämillä varoilla on tuettu kehitysmaiden naisten ja tyttöjen yrittäjyyttä ja koulutusta.

■ KIRKON ULKOMAANAPU teksti ja kuva

Naisten Pankin tavoitteena on tukea kehitysmaiden naisia vaikuttavalla, ammattimaisella ja pitkäkestoisella tavalla. Vuosien aikana järjestö on kerännyt yhteensä yli 15 miljoonaa euroa.

Perustajajäsen ja ohjausryhmän puheenjohtaja **Anni Vepsäläinen** on saavutuksesta vaikuttunut. Pitkäjänteisen työn tulos on paiti 15 miljoonaa euroa.

Kahdenoista vuoden aikana hankkeiden piirissä on ollut 60 000 naista ja tyttöä. Naisten Pankista on tullut yhteiskunnallisesti merkittävä toimija ja hyvä tulos kannustaa tavoitteilemaan myös uusia unelmia.

– Naisten Pankki on tunnustettu edelläkävijä kehitysmaiden naisten yrittäjyyden edistäjänä. On upeaa, että nykyään nimenomaan naisten ja tyttöjen tukemiseen on myös Suomen valtion kehitysyhteistyön yksi painopistealue, Vepsäläinen kertoo.

Merkittävin tulonlähde Naisten Pankille ovat kuukausilahjoitukset. Muita tärkeitä varainhankintatapoja ovat Toisenlainen Lahja sekä yritys- ja yksityislahjoitukset.

» Työtä riittää vielä runsaasti.

Naisten Pankki on myös iso tahtumatoinen, näistä kävely- ja golfpapahtumat ovat suurimpia

varainhankinnallisesti.

– Naisten Pankki on hyvässä iskussa ja haluamme jatkaa tätä hyvää työtä. Yksi uusista avauksistamme on muun muassa hankke, jossa Ugandaan on perustettu yhteiskunnallinen kanalyritys. Nyt on hyvä hetki mennä eteenpäin upeiden yhteistyökumppaneidemme, tukijoidemme ja vapaaehtoistemme kanssa kohti uusia unelmia. Työtä riittää vielä runsaasti, Vepsäläinen toteaa.

Vuonna 2007 perustettu Naisten Pankki kerää varoja kehitysmaiden naisten yrittäjyyden ja omaehtoisen toimeentulon tukemiseen. Naisten Pankin hankkeet toteuttaa Kirkon Ulkomaanapu yhdessä paikallisten kumppanien kanssa.

Saapas-koulutus

Haluaisitko vapaaehtoiseksi?

Etsimme uusia vapaaehtoisia Saapas-päivystäjiä syksyllä alkavaan koulutukseen. Saapas on etsivää nuorisotyötä, jossa jalkaudutaan kaduille, festareille ja nettiin, sinne missä nuoret ovat.

Koulutus on ilmainen ja kestää kolme viikonloppua: 15.-17.11. Koulutusleiri 1, Partaharju, Pieksämäki 14.-15.12. Koulutusleiri 2, Mutanen, Korpihahti 24.-26.1. Koulutusleiri 3, Koivuniemi, Vaajakoski

Tarvittaessa voimme järjestää myös korvaavia iltakoulutuksia. Koulutus sisältää mm. lastensuojelua, ensiapua, tietoa päihteistä ja nuorten kriiseistä.

Mitä pyydämme sinulta:

- olet täyttänyt tai täytät 18 vuotta koulutuksen aikana
  - haluat olla tekemässä hyvää ja kohdata nuoria omilla vahvuuksillasi
- Mitä me annamme sinulle:
- koulutuksen, josta on sinulle hyötyä
  - tuemme sinua parhaamme mukaan
  - Saapas-perheen, jossa sinulla on hyvä olla
  - Saappaan Tuki ry. järjestää mm. virkistystoimintaa päivystäjille

SAAPAS

Saappaan toiminta on Suomen ev.lut. seurakuntien organisoimaa, nuorisolain mukaisesti alle 30-vuotiaisiin kohdistuvaa, etsivän työn menetelmin toteutettua auttamis- ja sielunhoitotyötä. Saappaan toiminnassa noudatetaan lastensuojelulain velvoitteita.

Lisätiedot ja ilmoittautuminen sähköpostitse 1.11. mennessä:

Erityisnuorisotyön ohjaaja Jussi Maasola, p. 050 521 5401, jussi.maasola@evl.fi
Erityisnuorisotyön ohjaaja Petri Grönholm, p. 040 509 8060, petri.gronholm@evl.fi

Haastattelemme kaikki hakijat kasvotusten, sähköpostitse tai puhelimitse ennen koulutusta.

Facebook: Jyväskylän Saapas
jyvaskylanseurakunnannuoret.fi/nuoret-aikuiset/saapas

JYVÄSKYLÄN SEURAKUNTA

Syksyn maukkaimmat markkinat!

Wemmi
Ween maan viljailija

14.-15.9.2019
Jyväskylän Paviljonki

Vapaa pääsy. Tervetuloa!
www.wemmi.fi

Henki & elämä

JYVÄSKYLÄN
YKKÖSAPTEEKKI

Seppälän Citymarket
Vasarakatu 29, 40320 Jyväskylä
Palvelemme: ma-la 9-20, su 12-18
www.jyvaskylanykkosapteekki.fi

Läheisten hyvinvointi-illat

Onko lähipiirissäsi henkilö, joka on sairastunut tai oirehtii psyykkisesti? Tule mukaan läheisten hyvinvointi-iltoihin joka kuukauden toinen ke (11.9., 9.10., 13.11., 11.12.2019) klo 17-19. Kokoontuminen Matarassa. Iltojen teemat vaihtelevat, toiminnan ja keskustelun lisäksi pientä iltapalaa. Ei ennakoilmoittautumista.

Sinustako vapaaehtoinen Tuttu -toimintaan

Tuttu -projekti kouluttaa vapaaehtoisia tukihenkilöitä. Koulutus toteutetaan to 19.9., 26.9., 3.10., 17.10.2019 klo 17-20 Matarassa. Vapaaehtoinen toimii läheisen tukena kahdenkeskisessä tukisuhteessa tai osallistuu hyvinvointi-iltojen toteuttamiseen. Kaikki ilmoittautuneet haastatellaan ennen kurssin alkua.

Lisätietoja ja ilmoittautuminen

13.9.2019 mennessä
puh. 050 449 8140 tai
minna.wacker@finfamiks.fi
www.finfamiks.fi/tuttu,
tuttutukeajatoivoa

Ilmoittaja!
Henki & elämä -lehden ilmoitusmyynti:
Pirjo Teva
040 680 4057
pirjo.teva@kotimaa.fi
KOTIMAA

KAIKKEA KIVAA KOTIIN KEITTIÖTUNING

WWW.KEITTIOTUNING.FI

Julkistamistilaisuus

Kipinän maalaukset julkistetaan ti 10.9. klo 18 Kipinässä, Kauppakeskus Sepässä. Taiteilija Anna Ruth kertoo tarinat taideteosten takana.

Tilaisuus on avoin kaikille kiinnostuneille.

JYVÄSKYLÄN SEURAKUNTA

ANSSI KELA
Su 8.9. klo 16

Kipinä
Kauppakeskus Seppä
Ahjokatu 5, 2 krs.

LIPUT 20€
Myös ennakkoon Kipinässä.

Tervetuloa!

JYVÄSKYLÄN SEURAKUNTA

KRISTALLI

Tapahtumat 5.–19.9.

Seniorit-kuoro ke klo 12 kirkko. Tied. 050 380 0608.

Lähetys- ja avustustyö
Vaajakosken lähetyspiiri ti 17.9. klo 13 kirkko. Kahvitarjoilu.

Aikuisille
Jyskän keskiviikkokerho ke 11.9. klo 13 Jyskän seurakuntakoti.
Keskiviikkokerho ke 11.9. klo 13 kirkko.

Nuorille
Perjantaikahvila pe 6.9. klo 17–22 kirkko, nuorisotila.
Hengari eli nuortenilta ke klo 18–20.30 kirkko, nuorisotila.

Lapsille ja lapsiperheille
Jyskän perhekerho to klo 9 Jyskän seurakuntakoti.

Taaperokerho pe klo 9 Jyskän seurakuntakoti.
Pyhäkoulu su klo 14 Mutkatie 14. **Kouluilaisten touhutupa** ma ja ke klo 12–16 Kaunisharjun kerhotila. Ilm. marika.saarela@evl.fi tai 040 574 1792.
Kouluilaisten touhutupa ma ja ke klo 12–16 Kaunisharjun kerhotila. Ilm. marika.saarela@evl.fi tai 040 574 1792.
Perhetupa ti klo 9 kirkko. Tarjoilu 1/0,50 euroa.
1–2-ik iltapäivä ti klo 12 kirkko. Tied. 040 558 2542.
Ekavauva Pallerot ti klo 13 kirkko.
Itaolkkari ti klo 17.30 kirkko.
Perhepysäkki ke 11.9. klo 9 Kaunisharjun kerhotila.
Kouluikäisten kerhoihin ilmoittautuminen netissä jyvaskyläseurakunnanure.fi/kouluikäiset.

Naistenillat

Sielunhoidolliset naistenillat Tikkakosken kirkolla kerran kuukaudessa

- Pe 13.9. klo 18–20 Surun monet kasvot, pastori Niina Kari, musiikki Tuula Hakkarainen.
  - Pe 11.10. klo 18–20 Miten kriiseistä voi selviytyä, rovasti Kari Kuittinen.
  - Pe 8.11. klo 18–20 Sielu ja sielun piilevät voimat, rovasti Kari Kuittinen.
- Yhteistä keskustelua, rukousta. Teetarjoilu. Tied. Inkeri Tuunanen 040 544 6592.

Diakonian vastaanotot

HALSSILA

Ajanvaraus diakoniatyöntekijälle p. 050 549 7024, juha.halonen@evl.fi.
Ruokapankkisetelipäivystys parittomilla viikoilla ti klo 10–11 Kipinässä, Kauppakeskus Sepässä (2. krs.) 10.9. alkaen. Parillisilla viikoilla ti klo 10–11 Huhtakodilla, Nevakatu 1, 3.9. alkaen.

HUHTASUO

Ajanvaraus diakoniatyöntekijälle p. 050 549 7005, mira-maarit.vai-sanen@evl.fi.
Ruokapankkisetelipäivystys parillisilla viikoilla ti klo 10–11 Huhtakodilla, Nevakatu 1, 3.9. alkaen. Parittomilla viikoilla ti klo 10–11 Kipinässä, Kauppakeskus Sepässä (2. krs.) 10.9. alkaen.

KELJONKANGAS

Diakoniapäivystys ti klo 9–11 Neulaskodilla, Pihkatie 4, Keljonkangas.
Ajanvaraus diakoniatyöntekijälle p. 050 549 7015, elina.fuchs@evl.fi.

KELTINMÄKI, KORTEPOHJA, KYPÄRÄMÄKI

Ruokapankkisetelipäivystys Keltinmäen kirkolla ma klo 12–13. Kortepohjan srk-keskuksessa to klo 10–11. Varaudu jonottamaan. Henkkarit, tulo- ja menotiedot kolmelta kuukaudelta.
Diakonin puheita ti klo 10–12 Kortepohjan srk-keskus.
Ajanvaraus diakoniatyöntekijälle p. 050 549 7032, jukka.rantanen@evl.fi. p. 050 549 7026, ulla.hautamaki@evl.fi. p. 044 716 4959, ainoleena.laitinen@evl.fi.

KESKUSTA JA LOHIKOSKI

Diakoniapäivystys ma ja to klo

9–11 Aseman Pysäkki, Hannikaisenkatu 27–29, käynti takaovesta.
Ajanvaraus diakoniatyöntekijälle p. 050 549 7027, suvi.leppapuis-to@evl.fi. p. 050 340 0665, kaisa.toi-vanen@evl.fi; p. 050 549 7001, sami.junttila@evl.fi tai p. 050 549 7006, elina.lintulahti@evl.fi.

KORPILAHTI

Ajanvaraus diakoniatyöntekijälle, p. 050 557 9003, kirsilepo-aho@evl.fi.

KUOKKALA

Ruokapankkisetelipäivystys ti klo 9–10 Kuokkalan kirkolla.
Ajanvaraus diakoniatyöntekijälle p. 050 549 7007, kirsti.kataikko@evl.fi tai p. 050 549 7034, sari.solis-maa@evl.fi.

PALOKKA

Diakoniapäivystys ke klo 9–11 Palokan kirkolla.
Ajanvaraus diakoniatyöntekijälle p. 040 560 9910, marjo.mattila@evl.fi; p. 040 7090 142, paivitt-konen@evl.fi (ma–ke), p. 044 713 2486, paivi.helenius@evl.fi (to–pe).

SÄYNÄTSALO

Diakoniapäivystys to klo 9–11 Säynätsalon srk-kodilla.
Ajanvaraus diakoniatyöntekijälle p. 050 598 0951.

TIKKAKOSKI

Ajanvaraus diakoniatyöntekijälle p. 040 560 9916, tiina.h.reijonen@evl.fi.

VAAJAKOSKI

Ajanvaraus diakoniatyöntekijälle p. 040 560 9926, marja-leena.liimatainen@evl.fi ja p. 040 560 9927, marita.riikonen@evl.fi.

Yhteiset

Aseman Pysäkki

Hannikaisenkatu 27–29. Avoinna ma, ti ja to klo 11–15. Kahvila kaikille (tarjolla kahvia, teetä, voileipää ja pullaa). Kirpputori/vaihtotori. Tied. Johanna Kontinen 050 360 3484.
Musiikkihetki ma 9.9. klo 12. Seppo Marttinen, haitari.
Pysäkin Bingo ti 17.9. klo 13.30.
Tietovisa ma klo 13.30.
Näppärit näpät ti klo 12 Aseman Pysäkki. Kädentaitoryhmä ihan kaikille – tule mukaan taitoihin katsomatta. Tehdään yhdessä erilaisia pieniä askarteluja ja kädentaitoja.
Viikkomessu to klo 13 Kaupunginkirkossa.
Papintunti to klo 14.
Rukouspiiri to klo 11.30.

Kansainvälinen työ

Sunday Service in English su 8.9. klo 18 Vanha pappila, Vapaudenkatu 26. Musiikki/Music: Gerard Daams, Emily Carlson. Evening snack after service.
Virtailta/Nightbreak to 12.9. klo 18 Keskustan aluseurakunnan nuorisotila, Yliopistonkatu 26. Nuorille aikuisille ja aikuisille, joiden sydäntä lähellä on muun muassa rukous, yhdessäolo, Raamattu ja lähetystyö. Virtailta ko-

Kristilliset järjestöt

Herättäjä-Yhdistys

Herättäjän kirkkopyhä su 22.9. Säynätsalon kirkko, Saarnatie 1. Messu klo 10, jonka jälkeen keittolounas ja kahvit seurakuntakodilla, päätteeksi seurat.

Jyvaskylän Kristilliset eläkeläiset

Tilaisuus ma 16.9. klo 14 Pelastussar-meijan tilat, Ilmarisenkatu 2. Puhuu Juhana Lehmuskoski, Lähteellä-kuoro, adressi- ja korttimyynti. Kahvit klo 13.30 alkaen.
Tilaisuus 30.9. klo 14, Sepänkeskus, Kyllikinkatu 1. *Hiekkaviirrat ja Marttyyrien ääni*, mukana Lähteellä-kuoro, adressi- ja korttimyynti. Kahvit klo 13.30 alkaen. Syyskokous n. klo 15 alkaen.

Jyvaskylän NNKY

Puistotori 4, toiminnanjohtaja Tanja Nieminen, 040 740 4472, jklnnky@elisanet.fi, www.ywca.fi > Paikallinen toiminta > Jyvaskylän NNKY, www.facebook.com/jklnnky.

Laku-ryhmä laulaa ja kuuntelee musiikkia pe 6.9. klo 13.

Kirjapiiri I ma 9.9. klo 13. Kesäluke-miset.
Puuroa ja puhetta ti 10.9. klo 9–11 (aamupala 5 euroa). *Sekatavarakau-passa-muistelulasku*, Marke Päivike. *Latinanpiiri* ti 10.9. klo 13.
Uuskalla unelmoida! -iltapäivä su 15.9. klo 15–18 Jyvaskylän NNKY:n tulevaisuuden suunnittelua. Mukana NNKY-liiton puheenjohtaja Minna Hietamäki.

Leivotaan yhdessä! ma 16.9. klo 10.

Puuroa ja puhetta ti 10.9. klo 9–11 (aamupala 5 euroa). *Naisilta naisille, Soroptimistit tutuiksi*, Eija Virnes. *Syksen muskariryhmät* alkoivat ke 4.9. Mukana mahtuu vielä! Tied. ja ilm. www.ywca.fi/122

Jyvaskylän Rauhanyhdistys

www.jklyr.net, 044 505 0653.
Yksinhuoltajien ilta to 19.9. klo 18, ry. *Nuorten perjantai* pe 6.9. klo 19, ry. *Seurat* la 7.9. klo 19, ry. *Kirkkopyhä* su 8.9. klo 10 Toivakan

koontuu joka toinen torstai Yliopistonkadulla.

KohtaamisPaikka

KohtaamisPaikan iltamessu @Kaupunginkirkko su 8.9. klo 17. Mika Kilkki.
Muut toimintatiedot kts www.kohtaamispaikka.net / Facebook KohtaamisPaikka Jyväskylä / instagram @kohtaamispaikka.

Monikulttuurinen työ

Päivystys ma, ti ja to klo 11–15 Aseman Pysäkillä, Hannikaisenkatu 27–29 ja ke klo 11–16.30 Sepän Kipinässä, mirja.hytonen@evl.fi 050 549 7033. Maahanmuuttajatyön diakonin päivystys ma–ti klo 11–15.
Kahvila ma, ti ja to klo 11–15 Aseman Pysäkki.

Näkövammaiset, huonokuloiset, omaishoitajat

Tuija Emaus-Etindelle, p. 050 549 7023. Päivystys ma ja ke klo 9–11. **Näkövammaisten ja huonokuloisten kerhon aloitus** ke 11.9. Korpilahdella. Osallistumme Hyvän olon hemmottelupäivään Korpilahden seurakuntatalolla klo 10–15.

kirkko. Kirkkokahvit ja seurapuhe srk-kodilla.

Alueuseurat su 8.9. klo 16 Korpilahden srk-talo.
Seurat su 8.9. klo 16 ja klo 18, ry. **Tutustumisilta** ke 11.9. klo 18, ry. **Miestenilta** pe 13.9. klo 18, ry. **Seurat** la 14.9. klo 19, ry. **Pylkönmäen syysseurat** su 15.9. klo 13 Pylkönmäen kirkko ja srk-talo. **Alueuseurat** su 15.9. klo 15 Vaajakosken kirkko.
Seurat su 15.9. klo 16 ja klo 18, ry. **Uusien ilta** ti 17.9. klo 18, ry. **Seurat** ke 18.9. klo 19, ry.

Kansan Raamattuseura

Omenapuu Vapaudenkatu 24, mika.lahtinen@sana.fi, 040 557 5535.

Torstaiteatterin harjoitukset alkavat

to 5.9. klo 17.30, Mika Lahtinen. **Konsertti: Tiina Ask** pe 13.9. klo 20.30. Kahvio alk. klo 20, liput 10 euroa.

Rukoustunti ti 17.9. klo 11–12.

Päiväkahvit ti 17.9. klo 13, Rakkaus on kotini – kirjailija Anni Korpelan tekstejä lukee ja hänen elämästään kertoo tytär Eija Rytönen.
Sana- ja liikeilmaisutyöpaja ke 18.9. klo 18–20. Päivi Ala-Mutka p. 050 937 2379, osallistumismaksu 10 euroa.
Hehku-ilta nuorille aikuisille tiistaisin klo 19.

Keski-Suomen ev.lut.

Kansanlähetys Lähetyskoti, Kauppakatu 13, p. (014) 620 801, http://keski-suomi.seklfi Toimisto avoinna ti ja to klo 10–14.
Lähetyskoti: Keskustelupiiri 5.9. ja 12.9. klo 14–15.
Rukouspiiri Suomen, Israelin ja muiden asioiden puolesta maanantaisin klo 18.
Rukouspiiri maahanmuuttajien puolesta tiistaisin klo 14.
Breikki-ilta nuorille ja opiskelijoille tiistaisin klo 18.
Naistenpiiri ke 11.9. klo 18.
Sanan Keidas su 15.9. klo 16. *Lähimäinen*, Marianne Mäkeläinen.
Naisten raamattupiiri ti 17.9. klo 13.

Omaishoitajien oma hetki ke 25.9. klo 13–14.30 Vanhassa pappilassa, Vapaudenkatu 26.

Sana ja rukous

Neljän tiistai-illan luentosarja Mooseskirjoista Vaajakosken kirkolla. Luennot Kari Valkonen, musiikki Saira Mörsky, Ti 17.9. klo 18.30 *Kuinka kaikki alkoi?* Kahvitarjoilu klo 18.
Sanan ja rukouksen illat tiistaisin kerran kuussa Vaajakosken kirkolla 24.9. klo 18.30 alkaen. Opetusta rukouksesta ja Pyhän Hengen lahjoista, todistuspuheita, esirukouspalvelu. Mukana mm. Kari ja Mari Valkonen.
Rukousretiriitti Kiponniemen leirikeskuksesta pe–su 15.–17.11. Varusta meitä lahjoillas! Im. ja tied. kari.valkonen@kolumbus.fi tai p. 050 384 3702.

Viittomakieliset

Päivi Lehtinen, 050 549 7012, paivi.lehtinen@evl.fi. Vastaanotto Telleronkatu 5, 1. kerros, huone Maria ti klo 9–12 ja ke klo 9–11, web-kamera-aika ke klo 11–12.
Raamattupiiri to 12.9. klo 16.15 Aseman Pysäkki, Hannikaisenkatu 27–29. **Messu** su 15.9. klo 15 Huhtakoti, Nevakatu 1.

Muulla Jyväskylässä:

Vaajakosken miestenpiiri to 5.9. ja 19.9. klo 18.30.
Leipäsununtai su 8.9. klo 16 Vaajakosken kirkossa, Kirkkotie 11. *Jeesus parantajamme*, Heimo Kajavita. Ehtoollinen. Lapsille omaa ohjelmaa. Kahvitarjoilu.
Tosi on -koulutuspäivä la 21.9. klo 10–15 Lähetyskodilla, Kauppakatu 13. Työkaluja evankeliumin kertomiseen ja Raamatun opettamiseen lapsille. Kurssi on ilmainen ja jokainen osallistuja saa mukaansa materiaalipaketin. Kahvia, teetä, pientä purtavaa. Voit ottaa myös omat eväät. Ilm. 18.9. mennessä harri.alatupa@seklfi, 044 557 9447. Järj. Keski-Suomen Kansanlähetys ja Lastenmissio.

Lähetysyhdistys Kylväjä

Viron-työn piiri to 5.9. klo 14, NNKY:n tiloissa, Puistotori 4, Veikko Pasanen.

SLEY

Lutherin kirkko, Kansakoulukatu 5. **Messu** su 8.9. klo 12, Sakari Ylönen. Pyhäkoulu lapsille.
Aamurukouspiiri ma 9.9. klo 8–9. **Nuorten ilta** ke 11.9. klo 16.30–18.30. **Opiskelijailta** ke 11.9. klo 18.30. *The Bible*, Valterit Tikkakoski.
Siionin kannel -seurat la 14.9. klo 14, Juha Niemistö, Tuomas Lemppinen, Pekka Hyppönen, Jussi Lehtimäki.
Messu su 15.9. klo 12, Sakari Ylönen. Pyhäkoulu lapsille.
Aamurukouspiiri ma 16.9. klo 8–9. **Hamona-kuoron harjoitukset** ma 16.9. klo 18.30–20.30. Laulamme messussa ja joskus muuallakin. Ei tyylirajoja. Ilpo Vuorenoja, p. 040 526 0909. **Avoin Raamattupiiri** ti 17.9. klo 18. **Opiskelijailta** ke 18.9. klo 18.30. *Kristityn tabujen jäljillä*, Johannes Häkämies.

Suomen Raamattuopisto

Toivon torstai to 19.9. klo 18.30 Neulaskoti, Pihkatie 4, Keljonkangas. *Kaksi rakentajaa*, Esa Jurva, musiikki Jenni Jurva. Iltatee.

Vesala kiittää

Avoimet ovet
Vesalan leirikeskuksesta
la 7.9.2019 klo 11-16

Vesalan leirikeskuksen nykytuotoin toiminta päättyy syyskuussa. Kiitämme asiakkaitamme yhteisestä 50 vuoden taipaleesta ja toivotamme kaikki tervetulleiksi avoimien ovien päivään sekä uuteen Vesalaan sen valmistuttua reilun 2 vuoden kuluttua.

Ohjelma:
Klo 11 Ovet aukaistaan
Klo 11–16 Saunat lämpiminä (naisille ja miehille ovat saunat), pyyhe ja uikkarit mukaan
Klo 11–16 Veneet ja nuotiopaikat käytettävissä
Klo 13–15 Grilli kuumana – makkaraa tarjolla terassilla
Klo 13–15 Kakkukahvit

JYVÄSKYLÄN SEURAKUNTA

Keski-Suomen miesten ilta

pe 6.9.2019 klo 18 Jämsän kirkossa

Onnellinen Mies

Puhujana mm. onnellisuustutkija Markku Ojanen

Iltapala klo 16.30 alkaen

Järj. Keski-Suomen seurakunnat

Henki & elämä

8. vsk.
ISSN 1798-1255 (painettu)
ISSN 2489-7620 (verkkojulkaisu)
Kustantaja Jyväskylän seurakunta
Julkaisija Jyväskylän seurakunta
Taitto Viestintä-Paprico Oy
Paino Lehtisepät Oy
Painosmäärä 60 000 kpl
Jakelu Posti Oyj
Jakeluhuomautukset
Postin asiakaspalvelu 0600 94320
www.posti.fi/palautte
Ilmoitusmyynti:
pirjo.teva@kotimaa.fi
Ilmoitushinnat 1,60 e/pmm

Päätoimittaja vt.
Sirpa Koivisto 040 703 0350
Toimitus
Heikki Impiö 050 303 3180
Päivi Eskelinen 0400 257 982
Elina Manninen 050 360 3459
Minna Palovaara 050 380 0612
Sähköposti
jklsrc.viestinta@evl.fi tai
etunimi.sukunimi@evl.fi
Osoite
Telleronkatu 5,
PL 103,
40101 JYVÄSKYLÄ

JYVÄSKYLÄN
SEURAKUNNAN
YHTEYSTIETOJA

Postiosoite: PL 103 40101 Jyväskylä

Kattavat yhteystiedot verkkosivuilla:
www.jyvaskylanseurakunta.fi
Sähköposti: etunimi.sukunimi@evl.fi
ellei toisin mainita

KIRKKOHERRANVIRASTO

Telleronkatu 5
Avoinna ma–pe klo 9–15.00
Kirkkoherranvirasto 050 363 2300
Hautauspalvelut 040 162 3982
Neuvonta 014 636 611
Päivystävä pappi 040 535 2328
Kirkkoherra Viitala Arto 0400 540 490

Aseman Pysäkki

Kontinen Johanna 050 360 3484

Diakonia ja yhteiskunnallinen työ

Reingold Tero, työalasihteeri vs. 050 521 5416

Haudaus- ja puistopalvelu

Pekuri Antti, hautaus-toimen päällikkö 0500 426 420
Muinonen Mervi, ylipuutarhuri 050 365 0960
Saarinen Virpi, toimistosihiteeri 040 535 2167

Kiinteistöpalvelu

Lukkarinen Maritta, kiinteistöpäällikkö 0400 635 001
Toimistosihiteeri Sipponen Mia 050 382 4424

Kipinä

Kauppakeskus Seppä, Ahjokatu 5, 044 737 1921
Pikkaraainen Paulus, aluekappalainen 044 430 9075

Lapsi- ja perhettyö

Parkkali Ritva, asiantuntija 050 549 7013

Leirikeskusten varaukset

040 535 1657
Kirjavainen Pekka, leirikeskusten isäntä 050 521 5407

Lähetys ja kansainvälinen vastuu

Kari Niina, kappalainen vs. 0400 748 671
Klemettinen Ulla, työalasihteeri 050 3409 889
Hytönen Mirja (Kutti), maahanmuuttajatyö 050 549 7033

Nuorisotyö

Kippola Janne, asiantuntija
Mäki-Latvala Anu, nuorisomuusikko vs. 050 549 7048
Maasola Jussi, erityisnuorisotyönohjaaja 040 509 8060
Grönholm Petri, erityisnuorisotyönohjaaja 050 521 5401
Ketola Henrik, vammaisnuorisotyö 050 549 7029
Bom Pasi, partio/Lehtisaari 050 5497 011

Opiskelijatyö

Tikkanen Johanna, ammattiopiston ja ammattikorkeakoulun oppilaitospappi 050 521 5418
Lintulahti Elina, lukioiden oppilaitosdiakoni 050 549 7006
Väättäinen Matti, yliopiston oppilaitospappi vs. 050 594 8167

Perheasiainneuvottelukeskus (PAK)

Kilpisenkatu 2, 4. krs, aikavaraukset 044 774 7052
Salo Sirpa, johtaja 040 182 5770

Rippikoulutyö

von Gross Ville, seurakuntapastori vs. 040 560 9934

Sairaalapastorit

Lepoaho Heikki, johtava sairaalapastori 040 737 7963

Taulumäen kirkko

Lohikoskentie 2, 0400 308 120/044 481 1631
Laine Raimo, kappalainen 0400 748 671
Hassinen Jukka, kanttori 050 523 4136

ALUESEURAKUNNAT:

HUHTASUO
Huhtakoti, Nevakatu 1 (liikekeskus), 040 560 9905/044 481 1628
Kipinä, Kauppakeskus Seppä, Ahjok. 5, 044 737 1921
Aluekappalainen Pikkaraainen Paulus 044 430 90

Kulttuurista, rasteista ja liikuntaa

Liikuntaa, ulkoilua ja kulttuuria yhdistävä ja kaikille avoin Kulttuurisuunnistus valtaa kaupungin tänä vuonna kymmenennen kerran.

Kulttuuriluotsikoordinaattori Hanne Laitinen (oikealla) odottaa tänäkin vuonna runsaasti innokkaita suunnistajia rasteille. Else Heikkilä esittelee tapahtumasunnuntaina Kaupunginkirkkoa.

MINNA PALOVAARA teksti
ATTE SAURANEN kuva

– Tässä vaiheessa syksyä tuntuu jo hyvältä, vaikka järjestelytiimillä riittää puuhaa ja vauhti kiihtyy Kulttuurisuunnistuksen h-hetkeä kohti, kertoo **Hanne Laitinen** Jyväskylän Kulttuuri- ja osallisuuspalveluista.

Kulttuuri ja liikunta sopivat todistetusti samaan koko perheen hyvän mielen tapahtumaan. Laitinen toi aikoinaan vaikutteet jatkokehittelyä varten Espoon EMMA-museon pyöräilykierroksilta ja Helsingin Taiteiden Yö -tapahtumasta.

Idea sai siivet, ja nyt Jyväskylässä suunnistetaan kulttuurin parissa jo kymmenennettä kertaa. Vastaavaa

tapahtumaa ei aivan samanlaisena muualta löydy.

Kulttuurisuunnistuksen järjestävät yhdessä kaupungin väki, seurakunta, yhdistykset, yritykset ja vapaaehtoiset. Tapahtumassa esitellään kaupungin syksyn kulttuuritarjontaa sekä liikuntamahdollisuuksia. Mukana on kohteita, joihin ei välttämättä muuten pääse.

– Suunnistaessa tutustuu omaan kaupunkiin uudesta näkökulmasta, voi innostua vaikkapa uuteen harrastukseen. Tärkeintä on osallistua ja viettää mukava sunnuntai-ilta päivä porukalla kohteita bongailen, Laitinen innostaa.

Viime vuosina on kehitetty rasteille erityistä ohjelmaa, esityksiä,

konsertteja, työpajoja, opastuksia, mittauksia ja arvontoja. Rastit voivat sisältää kulttuuria, taidetta ja liikuntaa omatoimisesti tai ohjastusti. Myös lapsille löytyy työpajoja ja koettavaa.

” Tärkeintä on osallistua ja viettää mukava sunnuntai-ilta päivä.

Juhlavuoden kunniaksi mukana on uusia kohteita sekä tutumpi paikkoja tuorein sisällöin. Suunnistajat voivat oman mielenkiintonsa ja aikataulunsa mukaan vierailla

vapaasti rastipisteillä. Osa suunnistajista viettää kohteissa aikaa, kuuntelee, osallistuu ja nauttii kahvi- ja tarjoilusta. Jotkut suunnistavat urheilumielellä reippaillen kaikki 15 kohteita.

Kulttuurisuunnistuksen kaikkien rastien tiedot sekä niihin liittyvät kiperät kysymykset löytyvät tapahtumapäivän *Keskisuomalaisesta*. Kiertämällä vähintään neljä rastia, keräämällä niistä leimat sekä vastaamalla kysymyksiin pääsee osallistumaan kulttuuri- ja liikunta-aiheisten palkintojen arvontaan.

Kulttuuriluotsit ovat mukana eri kohteilla ja vetävät opastettuja kierroksia. **Else Heikkilä** esittelee

Kaupunginkirkkoa. Kirkolla rastin pääsee suorittamaan etsimällä yksityiskohtia kirkon arkkitehtuurista ja taiteesta.

– Etenkin uusille jyväskyläläisille tapahtuma on oiva mahdollisuus tutustua mielenkiintoisiin paikkoihin, kun ovet ovat avoimia. Kaupunginkirkko on kiinnostava rastikohte jo siksi, että se on Jyväskylän vanhimpia rakennuksia. Sen alttaritauluissa, patsaissa ja lasimalauksissa riittää tutkittavaa, Heikkilä vinkkaa.

Kulttuurisuunnistus Jyväskylässä 8.9. klo 12–16.
Lue lisää: www.jyvaskyla.fi/kulttuuri/suunnistus

Elämästä

Missi jo syntyjään

MINNA PALOVAARA teksti
ATTE SAURANEN kuva

Olen **Missi**, aito Ayrshire-lehmä – todellinen rotunauta siis! Lempini on Tervapää, koska toiselta puolelta pääni on tumma.

Synnyin kuutisen vuotta sitten Petäjavedellä. Kasvoin mallikkaaksi hiehoksi, ja sain alkaa odottaa ensimmäistä vasikkaani. Sonnia en tavannut, vaan vasikka-ainekset toimitti kaksilahkeinen siementäjä.

Kesävasikan odotus sujui hienosti, kunnes tapahtui kauhea onnettomuus. Eksyin laitumelta pehmeälle suolle ja meinasin upota sinne kokonaan. Vain pääni keikkui

enää veden pinnalla, kun minut kiskottiin kuivalle maalle. Vasikkalani ei kuitenkaan ollut hätää. Se syntyi ajallaan ja terveenä.

Olen poikunut kaikkiaan neljä vasikkaa, joista yhdet syntyivät kaksosina. Kaikki ovat olleet pirteitä ja terveitä lehmä- ja sonnivasikoita.

Asuin emoni kanssa samalla tilalla, kunnes kotinavetassa alkoi olla liian ahdasta. Pääsin onneksi tänne Palokkaan.

Minulla on neljä lehmäkaveria, ja tykkäämme tehdä asiat laumassa. Syömme, märehdimme ja lepäilemme laitumella lähekkäin. Kuitenkin yksi meistä on johtaja, jota

me muut seuraamme sopuisasti. Toisinaan saattaa tulla erimielisyyttä ja pientä puskemista syöttökaukalolla, mutta ei sen vakavampaa.

Päiväni alkaa lypsällä kuuden aikaan, ja toisen kerran minut lypsetään iltapäivällä viiden tienoilla. Tiedän, milloin on lypsyn aika ja odottelen emäntää valmiina portilla. Maitoni on todettu valkuaispitoiseksi ja rasvaiseksi. Utareni tuottavat sitä jopa 35 litraa vuorokaudessa.

Kesäisin syön laitumella mausta ruohoa, ja juomaksi riittää raikas vesi. Talvella saan navetassa tuorerhua ja kuivaa heinää pikku-

paaleista. Kaikki on luomuruokaa. Emäntä yrittää piilottaa lisäravinteita rehun joukkoon, mutta huomaa ne sieltä joka kerta. En tykkää.

Tilaisuuden tullen pusken pääni isännän tai emännän kainaloon rapsutuksia varten. Tykkään erityisen paljon kaulan rapsutuksesta. Laitumella voin hieroa kutiavia paikkoja puihin ja navetassa karsinan lautoihin.

Vuoden kohokohta on keväällä, kun navetan ovet avataan ja pääsemme ulos laitumelle. Voi sitä riemua! On aivan parasta viettää kesäpäivät ja -yöt paljaan taivaan alla.

Missi-lehmä asuu maatilalla, josta on Jyväskylän keskustaan vain kymmenisen kilometriä. Se on synnynäntä maailmaan jo neljä reipasta vasikkaa. Hyvämaatonen ja terve Missi saattaa viettää vielä monta kesää laitumella laumassaan.